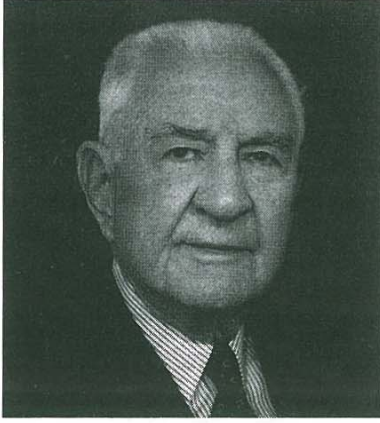

Tıpta son gelişmelere kısa bakış ve büyük merkezlerimizden uzak bölgelerde çalışan hekimlerimiz

Prof. Dr.
Osman BARLAS

Yazıma başlarken 1936-1996 yılları arasında, yani yarım yüzyılı aşan süre içerisinde İç Hastalıkları Bilim Dalı'ndaki değişim ve gelişmeleri anımsayabildiğim ölçüde açıklamaya, sonra da özellikle büyük merkezlerden uzak bölgelerde çalışan hekimlerimizin geçirmekte oldukları zorluklar ve bu zorlukları gidermenin verimliliği üzerinde duracağım.

Fakülteyi bitirdikten sonra 1936'da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Birinci İç Hastalıkları Kliniği'ne asistan olarak girdim.

O tarihlerde gelişmek isteyen hekimlerin, iletişim zorlukları nedeni ile Birleşik Amerika Devletlerine gitmeleri sözkonusu olmadığından, daha çok Fransa'ya, Almanya'ya gidilirdi. Klinik yöneticisi hocam Neşet Ömer İrdalp de bu amaçla Fransa'ya gitmiş, orada kadiyoloji konularında, bu arada kan basıncının ölçülmesi yöntemleri üzerinde çalışmaları ile tanınan L. H. Vaquez'in kliniğinde özellikle kadiyoloji konuları

üzerinde yeteri süre çalıştıktan sonra İstanbul'a dönmüş ve Birinci İç Hastalıkları Kliniğinde Kürsü Başkanı olarak görevine devam etmiştir. Ayrıca birinci dünya savaşında Birinci Ordu Sağlık Başkanlığı yaparken, o zaman çok salgınlar yapan enfeksiyon hastalıkları konularında da çalışarak yetki sahibi olmuştur. O tarihlerde Neşet Ömer derslerinde iç hastalıkları sınırlarını aşan (nöroloji, enfeksiyon hastalıkları...) konularında da dersler verirdi. O dönemde biyolojik, radyolojik, endoskopik tanı yöntemlerinin yetersiz olması nedenleri ile hastadaki subjektif şikayetlere, observasyona, klinik muayenelerden elde edilen bulgulara çok önem verilerek tanıya ulaşma zorunluğu vardı. Yani klinik görgü çok önemli idi. O tarihlerde özellikle derste, döküntü yapan hastalıklarda döküntülerin çıkma yeri, çıkma zamanı, döküntülerin biçimleri hep tanıya yardım eden dış belirtilerdi. Kitaplarda da bu dış görünüşler ve döküntüler konularında sahifeler dolusu yazılar yazılırdı.

Asistanlığımın ikinci senesi başında birgün Hoca, Belçikalı P. Govaerts'in "Hasta Böbrek Fonksiyonları" adlı yeni bir kitabı ile geldi. Bu kitapta o zaman için güncel olan filtrasyon ve reabsorpsiyon teorisinin açıklamaları da vardı. Ben bu kitaptan etkilenerek iki sene nefroloji üzerine çalıştım. Neşet Ömer'in 1948'de ölümünden sonraki dönemlerde iç hastalıklarındaki bazı bölümlerde gelişmeler, bölünmeler göze batar hale geldi. Bu arada polikliniğe başvuran ve klinikte yatan hastalar arasında gastroenterolojik olguların çoğalır gibi olması, ayrıca vücutta geniş yer tutan ve karaciğer, safra kesesi, pankreas... gibi önemli organları da içeren gastroenteroloji ile ilgilenmeye başladım. 1962'de toplanan

Kürsü Kurulumuz klinikte gastroenteroloji bölümü kurulmasına ve yönetimini de benim yürütmeme karar verdi. Bu tarihten sonra arkadaşlarım Prof. İsmail Dinç, Prof. Ergun Oktay ve Prof. Salih Çelik ile bu konu üzerinde çalışmaya başladık.

Bilindiği gibi 1958'de fleksibl endoskopların yürürlüğe girmesi gastroenterolojide tanı ve tedavilere büyük kolaylıklar sağlaması bu konuda ileri bir adım oldu; konuyu daha çekici hale getirdi. Yalnız Gastroenteroloji'de bu endoskopik muayenelerin ve yeni diğer gelişmelerin yalnız Tıp Fakülteleri ve diğer büyük merkezlerde verimli olarak çalışabilmesi memleket ölçüsünde çelişiklere neden oldu. Şimdi kısaca bu konuya değinmek istiyorum.

Eski köklü Tıp Fakültelerimizde ve yeni kurulup da gelişmelerini hızlandıran fakültelerimizin bir kısmında Tıp öğreniminin gelişme yoluna girdiğini, yetişen genç hekimlerimizin dış ülkelerde de gelişmelerini daha da güçlendirerek medikal ve cerrahi dalda gelişmiş ülkelere yakın ölçüde başarılı olduklarını göerek övünüyoruz. Şimdilik burada araştırmalar konusundan söz etmek istemiyorum. Bu sahifeler dolduracak ölçüde geniş ayrı bir konudur.

Burada büyük merkezlerden uzaklarda yetersiz kadro ve yetersiz ödeneklerle hizmet vermeye çalışan genç hekimlerimizin durumları üzerindeki görüşlerimi belirtmeye çalışacağım.

Bugün tıbbi bilgilerin hızla gelişmekte olması nedenleri ile hekimlerimizin yenilikleri okuyarak ve uygulamaları görerek kendilerini yenileme zorundadırlar. Gelişmiş dış ülkelerde bu konuda birçok kolaylıklar, olanaklar vardır.

Öğrencilerin fakülteden bilgili çıkması, pratisyen olarak çalışması ve dalında iye uzman hekim olarak çalışması bir süre için verimli ve yeterlidir. Böyle büyük merkezlerden uzak bölgelerde, örneğin sağlık ocaklarında çalışan hekimlerimize sürekli olarak yenilikleri içeren dergi ve kitapların yollanması, ayrıca kaliteli hemşire ve sağlık uzmanlarının verilmesi, araç ve gereçlerinin vaktinde sağlanması gereklidir. Bu sayılan zorunlu yardımların dışında, büyük merkezlerden uzak bölgelerde çalışan hekimlerimize teorik bilgilerin verilmesi ve pratik uygulamaların gösterilmesi gerektir. Bunlar da Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımızın, bölgelerine göre Tabib Odaları ile iş birliği yaparak programlandıracakları uygulamalı kurslarla olur. Resmi görevlerde çalışan hekimlerimize, özellikle sağlık ocaklarında çalışanlara, kongrelere ve sözünü ettiğimiz kurslara katılmalarını sağlayabilmek için yolluklarının ve gittikleri bölgelerde konaklama masraflarının verilmesi zorunluğuy vardır. Bütün bunlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının en önemli görevlerindedir. Bu toplantılara katılan hekimlerimize verilecek sertifikalar kuşkusuz yükseltmelerinde de etkili olacaktır.

Aynı konu, gene büyük merkezlerden uzak bölgelerdeki devlet, sigorta... hastanelerinde çalışan hekimlerimiz ve gene o bölgelerde serbest çalışan hekimlerimiz için de verimlidir.

Yalnız resmi görevlerde çalışan hekimlerimize yukarıda sözünü ettiğimiz maddi kolaylıkların (yolluklar ve konaklama yardımları) sağlanması çekici olacak ve katılımları çoğaltacaktır.

Ayrıca memleketimizin her tarafına yayılan ve yeni kurulan Tıp Fakülteleri'nin de olanakları ölçüsünde, bölgesel kongreler, bilimsel toplantılar, kurslar hazırlayarak tekrarlamaları verimli olacaktır.